

**Uchwała Nr XIX/104/08
Rady Gminy Latowicz
z dnia 9 lipca 2008 r.**

w sprawie utworzenia Systemu Profilaktyki i Opieki nad Dzieckiem i Rodziną Gminy Latowicz na lata 2008-2013

Na podstawie art.18 ust.1 ustawy z dnia 8 marca o samorządzie gminnym /Dz.U. z 2001r. Nr 142, poz.1591 z póź.zm/, art.17 ust.1 pkt.13 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej /Dz.U. z 2004r. Nr 64, poz.593 z póź.zm/ Rada Gminy Latowicz uchwała, co następuje :

§1

Tworzy się System Profilaktyki i Opieki nad Dzieckiem i Rodziną Gminy Latowicz na lata 2008-2013 w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

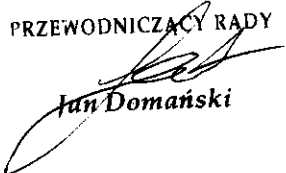
§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Latowicz.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY RADY

Jan Domański

UZASADNIENIE

do uchwały w sprawie utworzenia Systemu Profilaktyki i Opieki nad Dzieckiem i Rodziną Gminy Latowicz na lata 2008 – 2013

Konieczność opracowania Systemu Profilaktyki i Opieki nad Dzieckiem i Rodziną wynika wprost z art.17 ust.1,pkt.13 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004r /Dz.U z 2004r Nr 64, poz.593 z póź.zm/.

Dziecko i rodzina wymagają szczególnej troski i ochrony, a działalność na ich rzecz powinna koncentrować się przede wszystkim na ochronie praw, wyrównywaniu szans życiowych poprzez ułatwienie dostępu do oświaty, systemu ochrony zdrowia, wypoczynku oraz asekurowaniu w obliczu ryzyka i różnych zagrożeń życiowych.

System Profilaktyki i Opieki nad Dzieckiem i Rodziną Gminy Latowicz jest dokumentem, który ma stanowić podstawę do realizacji względnie trwałych wzorów interwencji społecznych podejmowanych w celu zmiany /poprawy/ sytuacji dziecka i rodziny na terenie gminy. Charakteryzuje on w szczególności działania publicznych i prywatnych instytucji rozwiązujących kwestie dziecka i rodziny.

PRZEWODNICZĄCY RADY

Jan Domański

**SYSTEM PROFILAKTYKI I OPIEKI
NAD DZIECKIEM I RODZINĄ
GMINY LATOWICZ
NA LATA 2008-2013**

SPIS TREŚCI

WSTĘP.....	3
1. KWESTIA RODZINY I DZIECKA W POLITYCE SPOŁECZNEJ	5
2. REGULACJE PRAWNE DOTYCZĄCE RODZINY I DZIECKA	7
3. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA GMINY.....	10
4. DIAGNOZA SYTUACJI DZIECKA W GMINIE	14
4.1. NAJWAŻNIEJSZE ZAGROŻENIA I PROPOZYCJE ROZWIĄZAŃ.....	14
4.2. DZIECKO W ŚRODOWISKU SZKOLNYM.....	18
4.3. DZIECKO W ŚRODOWISKU LOKALNYM	20
4.4. SYTUACJA DZIECKA I RODZINY Z PERSPEKTYWY PORADNI PSYCHOLOGICZNO-PEDAGOGICZNEJ I ZESPOŁU KURATORSKIEJ SŁUŻBY SĄDOWEJ SĄDU REJONOWEGO.....	26
4.5. ZASOBY	27
4.6. PODSUMOWANIE DIAGNOZY.....	28
5. CELE STRATEGICZNE, OPERACYJNE I ZADANIA	31
6. UWAGI KOŃCOWE.....	39

WSTĘP

W polityce społecznej kwestie dziecka traktujemy z wielką uwagą. Dzieje się tak, gdyż dzieci wymagają szczególnej troski i ochrony, a działalność na ich rzecz powinna koncentrować się przede wszystkim na ochronie praw, wyrównywaniu szans życiowych poprzez ułatwianie dostępu do oświaty, systemu ochrony zdrowia, wypoczynku oraz asekurowaniu w obliczu ryzyka i różnych zagrożeń życiowych. Tymczasem, mimo wysiłków społeczeństwa, sytuacja dzieci i rodzin w naszym kraju daleka jest od stanu zadawalającego. Szansą na poprawę tego stanu rzeczy jest budowa lokalnych systemów profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną.

Niniejszy dokument został opracowany w **Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Latowiczu** przy merytorycznym wsparciu Ośrodka Kształcenia Służb Publicznych i Socjalnych – Centrum AV w Częstochowie. Jest zgodny z art. 17. ust. 1. pkt 13. ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej i ma na celu wzmocnienie pozycji dziecka i rodziny na terenie gminy.

W systemie opieki nad dzieckiem – definiowanym jako obszary usług społecznych, których zadaniem jest tworzenie możliwości i poprawa warunków optymalnego rozwoju dziecka, wspieranie funkcjonowania rodziny oraz wyrównywanie dysfunkcji w zachowaniach osób bądź w sytuacjach społecznych – tradycyjnie rozróżnia się opiekę nad dziećmi o specjalnych potrzebach, tj. dziećmi z różnego rodzaju dysfunkcjami i zaburzeniami rozwojowymi oraz opiekę nad dziećmi i młodzieżą z problemami psychospołecznymi, włącznie z osobami uzależnionymi i pozostającymi w konflikcie z prawem.

Do najważniejszych elementów charakteryzujących kierunki zmian większości systemów opieki nad dzieckiem i rodziną należą:

- ekologiczne podejście do rodzicielstwa,
- zachowanie równowagi między ochroną dziecka a utrzymaniem rodziny,
- respektowanie punktu widzenia rodziców,
- model negocjacyjny jako zasada pracy z rodzinami dzieci o specjalnych potrzebach,

- zwracanie uwagi na kwestię praw dziecka i ich respektowanie,
- troska o zachowanie właściwych proporcji.

Rodzicielstwo uznawano dotąd za izolowany i jednokierunkowy proces, ograniczający się do wychowywania dzieci przez rodziców. Jeśli nastawienie rodziców wobec dziecka nie było pozytywne lub jeśli brakowało im wiedzy bądź umiejętności pedagogicznych i sprawy przybierały zły obrót, społeczeństwo uznawało rodziców za winnych, a dzieci trafiały do placówki opieki instytucjonalnej albo do rodziny zastępczej. Chociaż mówiło się o opiece nad dziećmi, w rzeczywistości była ona rozumiana raczej jako ochrona dzieci lub pomoc dzieciom znajdującym się w niebezpieczeństwie.

Nowe osiągnięcia psychologii dowiodły, że rodzicielstwo to przede wszystkim proces dwukierunkowy i cyrkularny. Wpływ rodziców na dzieci, w zależności od cech dziecka, może być różny. Podobnie efekty niektórych działań rodzicielskich są funkcją temperamentu dziecka.

Podejście ekologiczne podkreśla, że w opiece nad dziećmi powinno się uwzględniać dziecko i rodziców jako indywidualne jednostki, a także cały system rodzinny oraz środowisko. Oznacza to, że w większości krajów europejskich z coraz większą rezerwą podchodzi się do umieszczania dziecka w instytucji opieki lub w rodzinie zastępczej oraz że powstaje coraz więcej programów skoncentrowanych na rodzinie i podejmuje się coraz więcej działań wspierających rodzinę.

Preferuje się różnego rodzaju „edukacyjne wsparcie rodziny”, organizowane przez ośrodki opieki dziennej czy rodziny zastępcze oferujące opiekę dzienną. Rodzice są wspierani przez te ośrodki lub rodziny w radzeniu sobie z codziennymi problemami domowymi i wychowawczymi. Warto zwrócić również uwagę na bardziej zróżnicowane formy usług nastawionych na udzielanie pomocy większej liczbie dzieci i młodych ludzi, nasilającą się tendencją do umieszczania dzieci pod opieką krewnych oraz rosnące wysiłki w pozyskiwaniu profesjonalnych opiekunów, przygotowanych do pracy z młodymi ludźmi manifestującymi złożone problemy.

1. KWESTIA RODZINY I DZIECKA W POLITYCE SPOŁECZNEJ

Kwestie rodziny i dziecka stanowią zasadniczy przedmiot zainteresowania polityki społecznej. Działalność na rzecz rodzin dotyczy wyrównywania pomiędzy nimi nieuzasadnionych i niezawinionych różnic socjalnych, tworzenia im równych szans oraz asekurowania w obliczu ryzyka życiowego. Działania podejmowane na rzecz dzieci mają przede wszystkim na celu ochronę ich praw, wyrównywanie szans życiowych poprzez ułatwianie dostępu do oświaty, służby zdrowia i wypoczynku oraz zapewnienie im ochrony w obliczu zagrożeń.

Istnieje wiele definicji rodziny. Najogólniej określa się ją jako podstawową komórkę społeczną, składającą się z rodziców (rodzica) i dzieci. Podkreśla się również instytucjonalną formę małżeństwa, poprzez którą powstaje system pokrewieństwa i dziedziczenia. Elementem wyróżniającym rodzinę jest wspólnota mieszkaniowa, tworząca najczęściej jedno gospodarstwo domowe, które może obejmować dwa, a nawet trzy pokolenia. Cechą wspólną wszystkich definicji rodziny jest to, że zapewnia ona ciągłość biologiczną społeczeństwa i przekazuje dziedzictwo kulturowe następnym pokoleniom. Ogólnie rzecz ujmując, rodzinę charakteryzuje współwystępowanie takich elementów, jak: wspólne zamieszkanie członków, wspólne nazwisko, wspólna własność oraz wspólna kultura duchowa.

Rodzina pełni szereg funkcji mających na celu zaspokajanie potrzeb swoich członków. Przede wszystkim warunkuje prawidłowy rozwój biologiczny i psychospołeczny dziecka. Jest pierwszą instytucją wychowawczą, w której przebiega proces socjalizacji dzieci, kształtowanie ich osobowości oraz przygotowanie do przyszłych ról społecznych. Rodzina oddziałuje na dziecko poprzez określony i swoisty układ stosunków społecznych, na których podłożu dziecko przyswaja sobie określone wartości i wzory osobowe.

Każda rodzina tworzy własną, niepowtarzalną atmosferę życia domowego, na którą wpływają między innymi: stosunki wzajemne między małżonkami, miłość rodzicielska do dzieci, codzienne zachowania członków rodziny, kultywowanie tradycji, a także służba uznawanym wartościom. Wychowawcze oddziaływanie rodziny ma istotny wpływ na socjalizację dzieci i młodzieży w drodze nieuświadomionego często

przekazywania wiedzy o otaczającym świecie wraz z wartościowaniem go i preferowaniem wzorów zachowań.

Prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny zagraża jednak szereg czynników, wśród których istotną rolę odgrywają zjawiska patologiczne. Ich oddziaływanie czyni daną rodzinę dysfunkcjonalną, czyli taką, która nie potrafi sprostać swoim obowiązkom względem dzieci i innych członków rodziny oraz pomyślnie rozwiązywać swoich problemów i sytuacji kryzysowych. Do zjawisk patologicznych zalicza się: alkoholizm, narkomanię, przestępczość rodziców oraz przemoc w rodzinie. Są one najczęstszą przyczyną niedostosowania społecznego dzieci.

Dziecko, podobnie jak rodzina, nie posiada jednoznacznej definicji. Według Kodeksu cywilnego to osoba, która nie ukończyła 18 lat i nie uzyskała pełnej zdolności do czynności prawnych. W Kodeksie karnym osobę do ukończenia 17. roku życia uważa się za nieletnią. Dzieci do 13. roku życia nie mają zdolności do czynności prawnych, a w ich imieniu działają rodzice lub opiekunowie prawni. Ograniczoną zdolność do czynności prawnych Kodeks cywilny przyznaje dzieciom, które ukończyły 13 lat.

Pełną zdolność do czynności prawnych uzyskuje się wraz z ukończeniem 18. roku życia (jedyne odstępstwo stanowi wcześniejsze zawarcie związku małżeńskiego). Dziecko pozostaje aż do uzyskania pełnoletności, tj. ukończenia 18 lat, pod władzą rodzicielską.

2. REGULACJE PRAWNE DOTYCZĄCE RODZINY I DZIECKA

Rodzina i dziecko są chronione zarówno w ustawodawstwie polskim, jak i międzynarodowym. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej w art. 18. stanowi, że małżeństwo, macierzyństwo i rodzicielstwo znajdują się pod ochroną i opieką Rzeczypospolitej Polskiej. Kolejne artykuły konkretyzują to stwierdzenie, odnosząc je do różnych aspektów życia rodzinnego.

Rozwinięcie norm zawartych w Konstytucji, a odnoszących się do rodziny, znajduje miejsce w Kodeksie rodzinnym i opiekuńczym. W dokumencie tym unormowano problematykę zawierania i ustanawiania małżeństw, stosunków majątkowych między małżonkami, obowiązków alimentacyjnych, pochodzenia dziecka, stosunków między rodzicami i dziećmi, instytucji przysposobienia, opieki i kurateli.

Innymi regulacjami prawnymi związanymi z problematyką rodziny są Kodeksy: karny, cywilny, postępowania cywilnego i pracy. Pierwszy z nich zakłada ściganie z urzędu przestępstw przeciwko rodzinie, do których zalicza: bigamię, znęcanie się nad członkami rodziny, rozpijanie małoletniego, uchylanie się od obowiązku alimentacyjnego, porzucenie i uprowadzenie dziecka. Natomiast Kodeks cywilny, choć nie jest bezpośrednio związany z ochroną rodziny, służy jej w zakresie przepisów dotyczących ochrony praw małoletniego w obrocie prawnym oraz dotyczących zasad prawa spadkowego. Kodeks postępowania cywilnego z kolei chroni rodzinę w postępowaniu egzekucyjnym. Obejmuje również ustawowe zwolnienie od kosztów sądowych dla osób dochodzących roszczeń alimentacyjnych i daje możliwość występowania w tych sprawach w charakterze pełnomocnika właściwego przedstawiciela do spraw opieki społecznej organu gminy lub organizacji społecznej, mającej na celu udzielenie pomocy rodzinie. Kodeks pracy służy głównie ochronie macierzyństwa i zdrowia kobiet.

Problematykę rodzinną podejmują również ratyfikowane przez Polskę akty międzynarodowe. Jednym z nich jest Powszechna Deklaracja Praw Człowieka, której art. 16. stanowi, że rodzina jest naturalną i podstawową komórką społeczeństwa i ma prawo do ochrony ze strony społeczeństwa i państwa.

Zapis dotyczący rodziny figuruje również w pkt 16. pierwszej części Europejskiej Karty Społecznej. Mówi on, iż rodzina, jako podstawowa komórka społeczeństwa, ma

prawo do odpowiedniej ochrony społecznej, prawnej i ekonomicznej dla zapewnienia jej pełnego rozwoju.

Innym aktem prawnym zapewniającym ochronę rodzinie jest uchwalona przez Stolicę Apostolską Karta Praw Rodziny. W dokumencie tym zapisane jest m.in. prawo do istnienia i budowy rodziny, czyli prawo każdego do założenia rodziny i posiadania środków na jej utrzymanie, prawo do przekazania życia i wychowania dzieci wedle własnych tradycji i wartości, prawo do mieszkania pozwalającego na godziwe życie rodzinne oraz prawo do zabezpieczenia fizycznego, społecznego, politycznego i ekonomicznego.

Problematyka rodzinna podejmowana jest także w Konwencji w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet. W dokumencie tym, w określeniu prawa kobiet do równouprawnienia i partnerstwa podkreślono m.in. wpływ kobiet na wzrost dobrobytu społeczeństwa i rodziny. Część artykułów Konwencji pozostaje w bezpośrednim związku z rodzinnymi funkcjami kobiety, ukierunkowanymi na wzmocnienie społecznego statusu rodziny.

Kolejnym dokumentem międzynarodowym, będącym zarazem najważniejszym aktem prawnym regulującym prawa dziecka, jest Konwencja o Prawach Dziecka. Jej postanowienia dotyczą osób, które nie ukończyły 18. roku życia i obejmują: prawa cywilne, prawo do swobody myśli, sumienia i wyznania, prawo do wychowywania w rodzinie i kontaktów z rodzicami, prawa socjalne oraz kulturalne i polityczne. Konwencja ustanawia status dziecka oparty na założeniach, że jest ono samodzielnym podmiotem, wymagającym – ze względu na swoją niedojrzałość psychiczną i fizyczną – szczególnej opieki i ochrony prawnej, posiadającym jako istota ludzka prawo do poszanowania tożsamości, godności i prywatności, a rodzina jest najlepszym środowiskiem wychowania i wymaga ze strony państwa wsparcia.

Tworząc system ochrony dziecka, kierowano się: zasadą dobra dziecka (wszystkie działania podejmowane są w najlepiej pojętym interesie dziecka), zasadą równości (wszystkie dzieci, niezależnie od ich cech: koloru skóry, płci i narodowości, mają być równe wobec prawa), zasadą poszanowania praw i odpowiedzialności obojga rodziców za rozwój i wychowanie dziecka (ochronie podlega autonomia rodziny i prawa obojga rodziców do decydowania o sprawach dziecka) oraz zasadą pomocy państwa w zabezpieczeniu odpowiednich warunków socjalnych i zdrowotnych rodziny.

Jeszcze innym aktem prawnym zapewniającym ochronę dziecku jest Europejska Konwencja o Przystosowaniu Dzieci. Ma ona zastosowanie do dzieci, które w momencie przystosowania nie ukończyły 18 lat, nie zawarły związku małżeńskiego oraz nie są uznawane przez prawo za pełnoletnie.

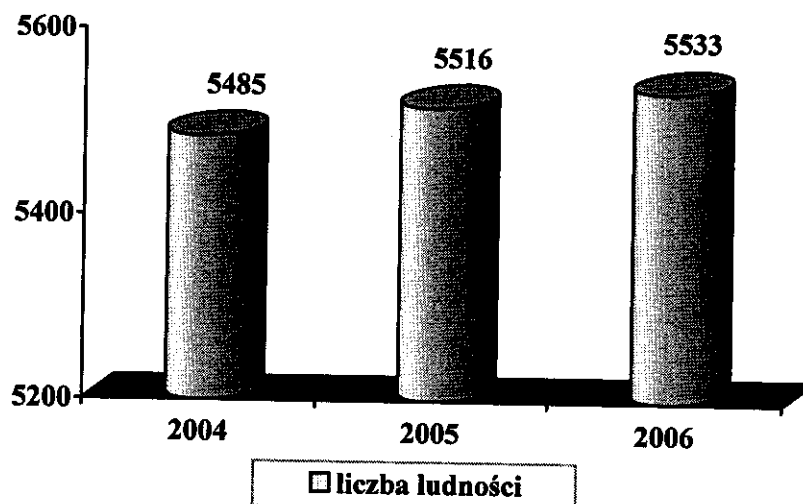
Dokumentem na rzecz praw dziecka jest także Europejska Konwencja o Statusie Prawnym Dziecka Pozamałżeńskiego, która zrównuje w prawach dzieci małżeńskie i pozamałżeńskie.

Rodzina i dziecko są chronione w ustawodawstwie Unii Europejskiej. Prawny zapis ochrony rodziny i dziecka znajduje się w wyżej wymienionych aktach międzynarodowych oraz w konstytucjach poszczególnych państw członkowskich. Istnieją poza tym wspólnotowe akty wtórne dotyczące równego traktowania kobiet, które zwracają uwagę na konieczność pogodzenia życia zawodowego z rodzinnym oraz na szczególną ochronę kobiet w ciąży i w okresie macierzyństwa.

3. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA GMINY

Sytuacja demograficzna mieszkańców gminy Latowicz została opracowana na podstawie danych Urzędu Gminy w Latowiczu oraz Głównego Urzędu Statystycznego z lat 2004-2006. Ich analiza umożliwiła zobrazowanie obecnej struktury demograficznej ludności i dokonanie prognozy na najbliższe lata.

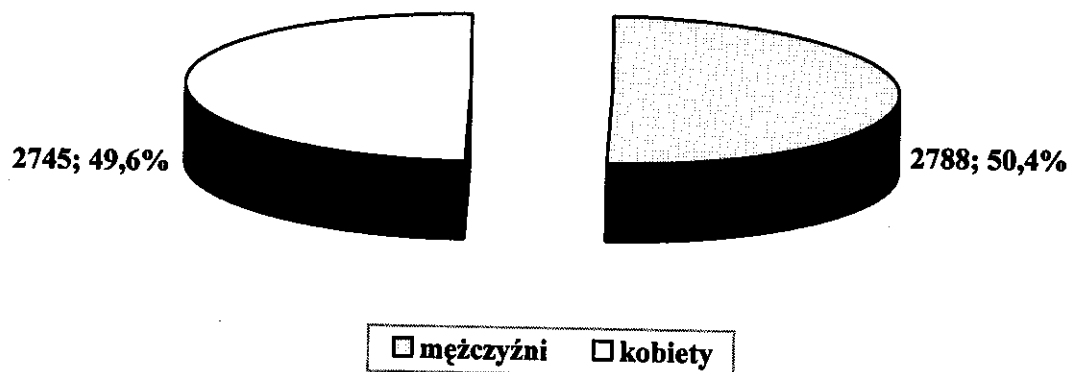
Ludność gminy w latach 2004-2006

Dane Urzędu Gminy w Latowiczu.

Analizując liczbę ludności gminy w Latowiczu na przestrzeni lat 2004-2006, należy stwierdzić, iż zwiększała się ona nieznacznie z roku na rok.

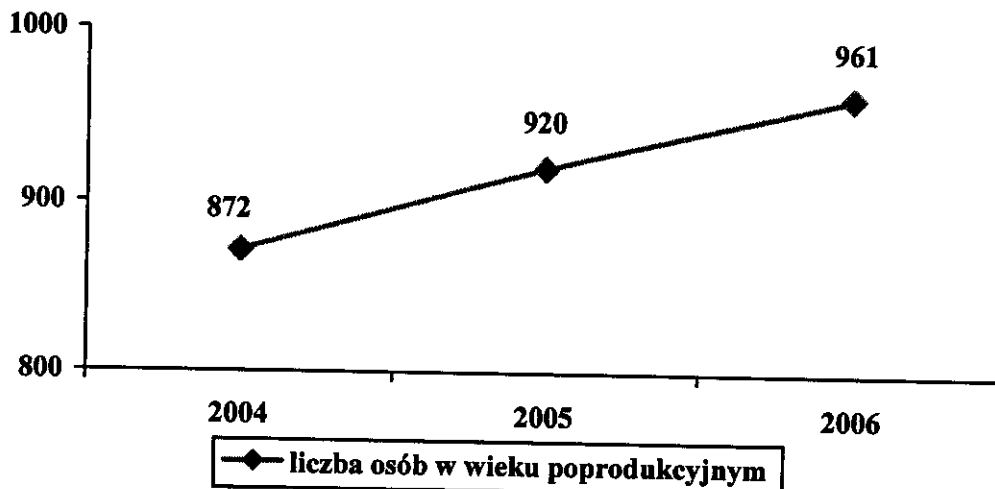
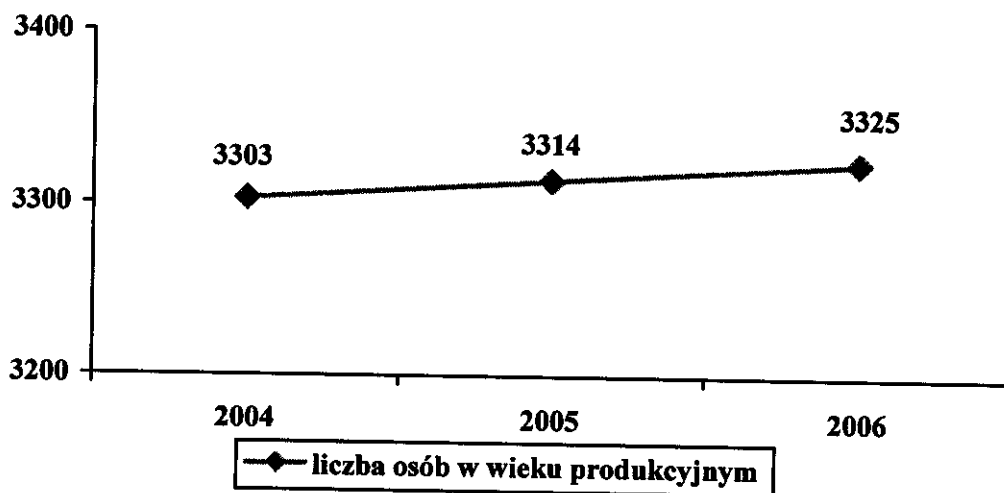
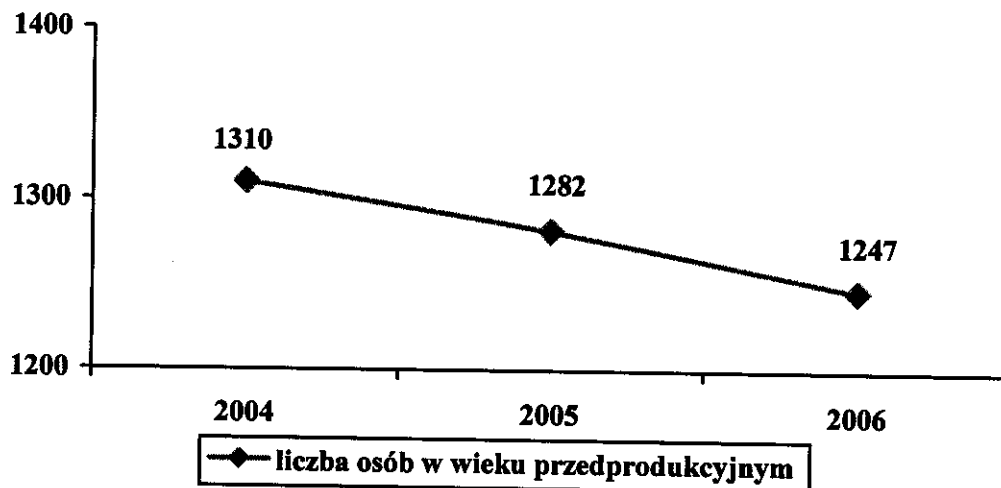
Ludność gminy według płci z końcem 2006 roku

Dane Urzędu Gminy w Latowiczu.

Według danych Urzędu Gminy w Latowiczu z 31 grudnia 2006 roku teren gminy zamieszkiwały 5.533 osoby, w tym 2.788 mężczyzn i 2.745 kobiet. Na 100 mężczyzn przypadało 99 kobiet. Wskaźnik gęstości zaludnienia wynosił 48 osób na 1 km².

Struktura wiekowa mieszkańców gminy w latach 2004-2006

Dane Urzędu Gminy w Latowiczu.

Na przestrzeni lat 2004-2006 struktura wiekowa mieszkańców gminy Latowicz ulegała zmianom. W analizowanym okresie miał miejsce systematyczny spadek liczby osób w wieku przedprodukcyjnym, przy jednoczesnym wzroście liczby osób w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym.

Wpływ na sytuację demograficzną gminy miały m.in. takie czynniki, jak kształtowany przez liczbę urodzeń żywych i zgonów przyrost naturalny oraz migracja, odbywająca się zarówno w ruchu wewnętrznym, jak i zagranicznym. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Przyrost naturalny w gminie oraz ruch migracyjny ludności gminy w latach 2004-2006

Rok	Przyrost naturalny			Saldo migracji		
	Liczba urodzeń żywych	Liczba zgonów	Ogółem	W ruchu wewnętrznym	W ruchu zewnętrznym	Ogółem
2004	56	64	-8	9	0	9
2005	62	69	-7	-19	0	-19
2006	68	87	-19	-49	1	-48

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

Jak pokazuje powyższe zestawienie, spadek liczby dzieci i młodzieży w gminie nie wynikał bezpośrednio z dzietności rodzin, bowiem w analizowanym okresie liczba urodzeń żywych stale rosła (z 56 w 2004 r. do 68 w 2006 r.). Pomimo tej korzystnej tendencji przyrost naturalny był ujemny, a to za sprawą systematycznego wzrostu liczby zgonów (z 64 w 2004 r. do 87 w 2006 r.).

Na sytuację demograficzną gminy w omawianym okresie miał również wpływ ruch migracyjny jej mieszkańców. W latach 2005-2006 miał on wymiar niekorzystny i w głównej mierze wiązał się z migracją wewnętrzną (z -19 w 2005 r. do -49 w 2006 r.).

Prognozując sytuację demograficzną gminy na najbliższe lata, należy zwrócić uwagę na dwie istotne kwestie. Pierwsza z nich dotyczy – wspomnianego powyżej – systematycznego spadku liczby dzieci i młodzieży (w przedziale wiekowym 0-17 lat), druga natomiast odnosi się do stałego wzrostu liczby osób w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym. W niedalekiej przyszłości znaczna grupa osób w wieku

produkcyjnym będzie kończyć swą działalność zawodową i zasili grono seniorów. Z perspektywy systemu zabezpieczenia społecznego jest to o tyle ważne, że wymaga dostosowania do potrzeb tej grupy odpowiedniej sfery usług społecznych.

Wzrost udziału osób starszych w ogóle populacji może przyczynić się do zwiększenia liczby osób niepełnosprawnych. Starsze grupy wiekowe są bardziej narażone na ryzyko niepełnosprawności – obecnie prawie 60% niepełnosprawnych jest wśród osób po 55. roku życia. Dodajmy, że proces starzenia się lokalnej społeczności wynika także skądinąd z pozytywnej przesłanki – wydłużania się średniego czasokresu życia.

4. DIAGNOZA SYTUACJI DZIECKA W GMINIE

Diagnoza została oparta na badaniu źródeł zastanych oraz analizie skonstruowanych specjalnie do tego celu ankiet, przekazanych zarówno liderom lokalnej społeczności, jak i placówkom edukacyjnym. W niniejszej diagnozie pominięto badanie metodą SWOT, ponieważ zostało ono przedstawione w strategii integracji i rozwiązywania problemów społecznych gminy.

4.1. NAJWAŻNIEJSZE ZAGROŻENIA I PROPOZYCJE ROZWIĄZAŃ

Identyfikacja najważniejszych zagrożeń dotyczących dzieci i rodziny na terenie gminy jest jednym z najistotniejszych elementów każdego postępowania diagnostycznego, mającego określić zasadnicze problemy i ewentualne kierunki ich rozwiązywania. Podstawowym narzędziem badawczym, za pomocą którego identyfikowano problemy dzieci, młodzieży i rodziny, była ankieta rozesłana do osób mających wpływ na kształt lokalnej polityki społecznej, między innymi do osób reprezentujących wybrane instytucje lokalne, takie jak: ośrodek zdrowia, kościół, szkoła, organizacje pozarządowe, a także do lokalnych przedsiębiorców, pracowników socjalnych GOPS-u, radnych, mieszkańców gminy.

Z wypowiedzi ankietowanych wyłonił się obraz najistotniejszych kwestii dotyczących lokalną społeczność.

Bariery ograniczające możliwości prawidłowego funkcjonowania dzieci i młodzieży w środowisku lokalnym

Z ankiet wynika, że młodzież i dzieci mieszkające na terenie gminy natrafiają na następujące bariery:

- bariery finansowe wynikające z niskich zarobków rodziców,
- brak należytej opieki ze strony rodziców,
- ograniczona liczba alternatywnych form i – co się z tym wiąże – miejsc spędzania czasu wolnego,
- ograniczony dostęp do dóbr kultury, infrastruktury sportowo-rekreacyjnej,

- utrudniony dostęp do lekarzy specjalistów (np. psychologa, terapeuty),
- ograniczony dostęp do sieci Internet,
- ograniczona liczba zajęć pozalekcyjnych i kół zainteresowań,
- ograniczony dostęp świetlic, w tym socjoterapeutycznych,
- bariery komunikacyjne,
- deficyt przydrożnych chodników i oświetlenia.

Problemy

Głównymi problemami, do rozwiązania których gmina musi znaleźć odpowiednie warunki i możliwości, aby poprawić sytuację dzieci i młodzieży w środowisku lokalnym, są:

- niewydolność opiekuńczo-wychowawcza rodzin – niski poziom zainteresowania dzieckiem, alkoholizm w rodzinie, rozpad rodziny,
- ubożenie rodzin,
- łatwy dostęp do środków uzależniających, czego wynikiem są coraz częstsze przypadki sięgania przez uczniów po używki (papierosy, alkohol, narkotyki),
- demoralizacja – aroganckie zachowanie, używanie wulgaryzmów, objawy chuliganerii, zachowania o charakterze przestępczym (np. kradzieże, bójki),
- opuszczanie zajęć szkolnych,
- przypadki agresji i przemocy w grupie rówieśniczej,
- niemożność atrakcyjnego spędzania czasu wolnego, rozwijania zainteresowań oraz korzystania z obiektów kulturalno-sportowych.

Co należy zmienić?

W celu poprawy istniejącej sytuacji ankietowani zaproponowali następujące rozwiązania w poszczególnych obszarach:

1. Działania w zakresie poprawy sprawności, upowszechniania sportu i organizacji wypoczynku:

- organizowanie różnych form aktywnego wypoczynku w czasie wolnym od nauki,
- organizowanie i dofinansowanie wypoczynku zimowego i letniego,

- organizowanie wycieczek turystyczno-krajoznawczych, wyjazdów na basen,
- tworzenie na terenie gminy infrastruktury sportowo-rekreacyjnej (place zabaw, sale gimnastyczne, boiska); zapewnienie szerszego dostępu do już istniejących obiektów (np. sal gimnastycznych w godzinach popołudniowych),
- tworzenie świetlic i kół zainteresowań,
- zatrudnianie instruktorów sportowych,
- tworzenie klubów sportowych na terenie gminy,
- zwiększenie liczby zajęć wychowania fizycznego,
- zwiększenie liczby pozalekcyjnych zajęć sportowych i zapewnienie środków finansowych na ich organizację,
- organizowanie gminnych imprez sportowych (np. zawodów).

2. Działania w zakresie poprawy stanu zdrowia dzieci i młodzieży:

- przeprowadzanie systematycznych badań profilaktycznych i okresowych,
- zwiększenie dostępu do opieki pielęgniarskiej i lekarskiej, w tym specjalistycznej (m.in. stomatologicznej, pediatrycznej, psychologicznej, ortopedycznej, laryngologicznej, okulistycznej, terapeutycznej),
- zwiększenie liczby zajęć wychowania fizycznego,
- promowanie aktywnego i zdrowego stylu życia,
- organizowanie gimnastyki korekcyjnej,
- prowadzenie dożywiania w szkołach.

3. Działania w zakresie poprawy sytuacji dzieci niepełnosprawnych:

- zapewnienie dzieciom niepełnosprawnym właściwej opieki,
- udzielanie rodzicom dzieci niepełnosprawnych wsparcia finansowego,
- zwiększenie dostępu do rehabilitacji, m.in. poprzez zatrudnienie rehabilitantów w funkcjonujących na terenie gminy Ośrodkach Zdrowia,
- zapewnienie dostępu do opieki psychologa,
- prowadzenie działań integracyjnych w środowisku lokalnym (organizowanie wspólnych spotkań, imprez, zajęć),
- likwidowanie barier architektonicznych.

4. Działania w zakresie bezpieczeństwa dzieci i młodzieży:

- współpraca placówek oświatowych z przedstawicielami Policji i kuratorami sądowymi w zakresie prowadzenia działalności informacyjnej i edukacyjnej na temat bezpieczeństwa i istniejących zagrożeń,
- organizowanie spotkań z rodzicami poświęconych bezpieczeństwu dzieci i młodzieży; włączanie ich w działalność informacyjną i edukacyjną,
- opracowanie i realizacja przez placówki oświatowe programów profilaktycznych,
- zapewnienie szerszego dostępu do świetlicy socjoterapeutycznej,
- wprowadzenie monitoringu w szkołach,
- zwiększenie liczby patroli policyjnych, szczególnie w godzinach popołudniowych i wieczornych,
- kontrolowanie miejsc pobytu młodzieży oraz punktów prowadzących sprzedaż środków uzależniających,
- zapewnienie dzieciom i młodzieży atrakcyjnej oferty spędzania czasu wolnego po zajęciach lekcyjnych i właściwej opieki,
- wyposażenie dzieci w elementy odblaskowe,
- zapewnienie dzieciom bezpiecznego dojazdu do i ze szkoły,
- budowa chodników przydrożnych, przejść dla pieszych, oświetlenia.

5. Działania w zakresie wsparcia dzieci z rodzin ubogich:

- udzielanie dzieciom i młodzieży, przy współpracy z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, wsparcia finansowego (przyznawanie stypendiów, dofinansowanie wycieczek szkolnych, wyjazdów do kina, teatru, wypoczynku zimowego i letniego, zwolnienie z opłat na komitet rodzicielski) oraz rzeczowego (wyprawki szkolne, pomoc w uzyskaniu podręczników, przyborów szkolnych, wsparcie w formie dożywiania),
- tworzenie świetlic wiejskich, w tym socjoterapeutycznych,
- zapewnienie szerszego dostępu do sprzętu komputerowego i sieci Internet,
- promowanie pomocy koleżeńskiej,
- organizowanie akcji charytatywnych na rzecz dzieci pochodzących z rodzin ubogich,

- prowadzenie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób i rodzin ubogich (np. PCK, Caritas).
- 6. Inne działania mogące mieć wpływ na poprawę sytuacji dzieci i młodzieży w środowisku lokalnym:**
- organizowanie i finansowanie w szerszym zakresie niż dotychczas wypoczynku letniego i zimowego dla dzieci i młodzieży,
 - organizowanie gminnych festynów rodzinnych,
 - utworzenie ośrodka wsparcia dla rodzin problemowych z wykwalifikowaną kadrami.

4.2. DZIECKO W ŚRODOWISKU SZKOLNYM

Sieć placówek oświatowych na terenie gminy Latowicz tworzą: Oddział Przedszkolny w Latowiczu, do którego w roku szkolnym 2006/2007 chodziło 22 dzieci, Szkoły Podstawowe w Latowiczu, Transborze, Wielgolesie i Dębem Małym, do których uczęszczało łącznie 442 uczniów, oraz Gimnazja w Latowiczu i Wielgolesie, w których naukę pobierało w sumie 229 uczniów (Szkoły Podstawowe i Gimnazja w Latowiczu i Wielgolesie funkcjonują w ramach Zespołów Szkół).

W celu uzyskania informacji o problemach dzieci i młodzieży w lokalnym systemie kształcenia i wychowania zostały rozesłane do szkół gminy ankiety. Pozwoliły one zdiagnozować środowisko szkolne pod kątem występowania zachowań o cechach patologii społecznej wśród uczniów. Wypowiedzi ankietowanych zawierały również informacje o już realizowanych działaniach opiekuńczo-wychowawczych, profilaktycznych i leczniczych wśród dzieci i młodzieży.

W sumie do badania przedłożono pięć ankiet – dwie z Zespołu Szkół w Wielgolesie i po jednej z Zespołu Szkół w Latowiczu oraz Szkół Podstawowych w Dębem Małym i Transborze.

Zasoby i oferta szkolna

Z dostarczonych ankiet wynika, że po trzy szkoły umożliwiają korzystanie z sali gimnastycznej i prowadzą dożywianie uczniów (w każdej z nich zapotrzebowanie na tę formę pomocy jest większe), a jedna zapewnia dostęp do sieci Internet. W żadnej

placówce nie funkcjonują klasy integracyjne. Dwie szkoły zatrudniają pedagoga i logopedę.

Wszystkie placówki oferują zajęcia dodatkowe (m.in. różnorodne tematycznie koła zainteresowań, teatrzyk szkolny, zajęcia z języków obcych i sportowe), a dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi zajęcia wyrównawcze (4 szkoły), logopedyczne (2), korekcyjno-kompensacyjne, socjoterapeutyczne i rewalidacyjno-wychowawcze (po 1).

Problemy uczniów i szkoły w pytaniach otwartych

Według pedagogów problemami, które w najpoważniejszym stopniu dosięgają uczniów i szkoły, są: trudna sytuacja materialno-bytowa rodzin i ich ubożenie powodowane bezrobociem i niskimi dochodami, dysfunkcje występujące w domu odnoszące się do zaniedbania dzieci, uzależnień rodziców i rozpadu rodzin, sięganie przez uczniów po środki uzależniające, stosowanie agresji i przemocy w grupie rówieśniczej oraz niedostosowanie społeczne.

Bezpieczeństwo w gminie

Według niektórych ankietowanych na terenie gminy są rejony wymagające szczególnej interwencji ze względu na sytuację dziecka. Do takich miejsc zaliczono: okolice punktów prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych oraz przystanki autobusowe.

Działania profilaktyczne i naprawcze oraz badania konieczne do podjęcia

Ankietowane szkoły prowadzą działania profilaktyczne skierowane do dzieci, młodzieży i ich rodziców. Określając te, które należałoby przeprowadzić na terenie szkoły, badani wskazywali głównie na potrzebę zwiększenia dostępu do pedagoga i psychologa, rozszerzenia oferty zajęć pozalekcyjnych, utworzenia świetlicy socjoterapeutycznej, organizowania cyklicznych spotkań z przedstawicielami policji oraz zintensyfikowania zajęć z zakresu przeciwdziałania agresji i przemocy w grupie rówieśniczej oraz kształtowania u uczniów umiejętności pokonywania napotykanym trudności.

Podejmując kwestię badań koniecznych do przeprowadzenia wśród dzieci, młodzieży i rodziców, niektórzy ankietowani stwierdzili, iż należy zintensyfikować wywiady środowiskowe, badania ankietowe oraz spotkania z przedstawicielami policji w celu lepszego rozpoznania sytuacji rodzin uczniów oraz zdiagnozowania aktualnych problemów i potrzeb.

Potrzeby dzieci i młodzieży

Analizując potrzeby dzieci i młodzieży, ankietowani wskazywali głównie na konieczność zapewnienia szerszego dostępu do alternatywnych form spędzania czasu wolnego, m.in. poprzez zwiększenie liczby zajęć świetlicowych i pozalekcyjnych, zintensyfikowania działań profilaktycznych w obszarze agresji i przemocy, utworzenia świetlicy socjoterapeutycznej oraz kształtowania u rodziców umiejętności wychowawczych.

Możliwości przyczynienia się przez szkoły do poprawy sytuacji dziecka

Zastanawiając się nad tym, w jaki sposób szkoła może się przyczynić do poprawy sytuacji dziecka, pedagodzy wskazywali m.in. na możliwość organizowania zajęć pozalekcyjnych, treningów i terapii, realizowania projektów skierowanych do uczniów oraz prowadzenia współpracy z instytucjami i organami działającymi na rzecz dziecka i rodziny (samorząd gminy, w tym Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, policja, kurator sądowy). Jednocześnie ankietowali zwracali uwagę na barierę w postaci ograniczonych środków finansowych.

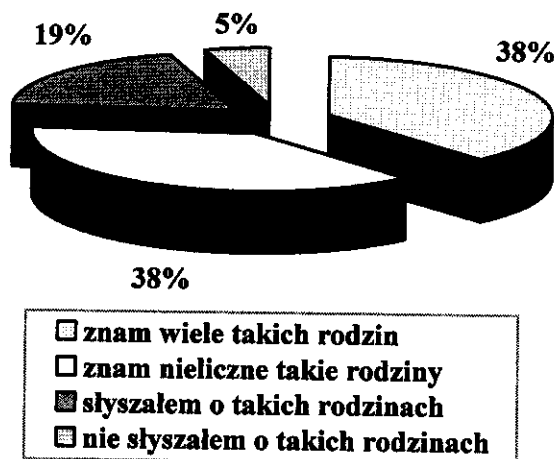
4.3. DZIECKO W ŚRODOWISKU LOKALNYM

Analiza sytuacji dziecka w środowisku lokalnym jest elementem postępowania diagnostycznego, które, podobnie jak identyfikacja najważniejszych zagrożeń dotyczących dzieci i rodziny na terenie gminy, ma na celu określenie problemów i ewentualne kierunki ich rozwiązywania. Podstawowym narzędziem badawczym, za pomocą którego diagnozowano sytuację dziecka w środowisku lokalnym, była ankieta rozesłana do osób mających wpływ na kształt lokalnej polityki społecznej, między innymi do osób reprezentujących wybrane instytucje lokalne, takie jak: ośrodek zdrowia,

kościół, szkoła, organizacje pozarządowe, a także do lokalnych przedsiębiorców, pracowników socjalnych GOPS-u, radnych, mieszkańców gminy.

W pierwszej kolejności zapytano respondentów o znajomość rodzin ubogich zamieszkujących na terenie gminy. Uzyskane odpowiedzi prezentuje poniższy wykres.

Czy dużo jest rodzin ubogich w gminie?

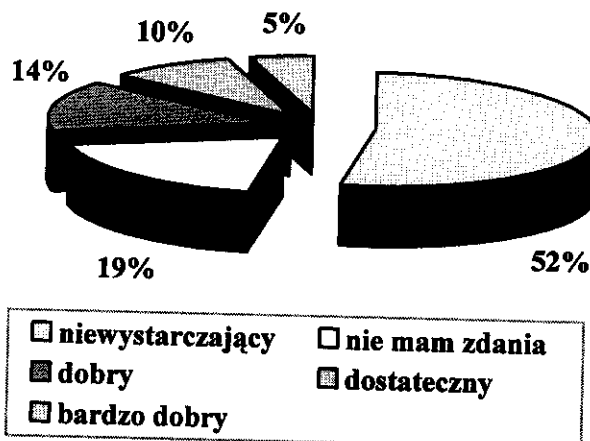

Badania własne Centrum AV.

Sytuacja materialna rodzin z gminy Latowicz jest niezadowolająca. Zdecydowana większość ankietowanych (łącznie 76%) stwierdziła, że osobiście zna takie rodziny, a kolejne 19% respondentów odpowiedziało, że o nich słyszało. Odmiennego zdania było jedynie 5% badanych. Oznacza to – zważywszy na stosunkowo niewielką liczbę ludności gminy – że statystycznie zjawisko ubóstwa jest znane mieszkańcom z autopsji.

Odpowiadając na kolejne pytanie respondenci oceniali dostęp do rehabilitacji i wsparcia dla rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi z terenu gminy. Opinie badanych na ten temat przedstawia poniższy wykres.

Jaki jest dostęp do rehabilitacji i wsparcia dla rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi w gminie?

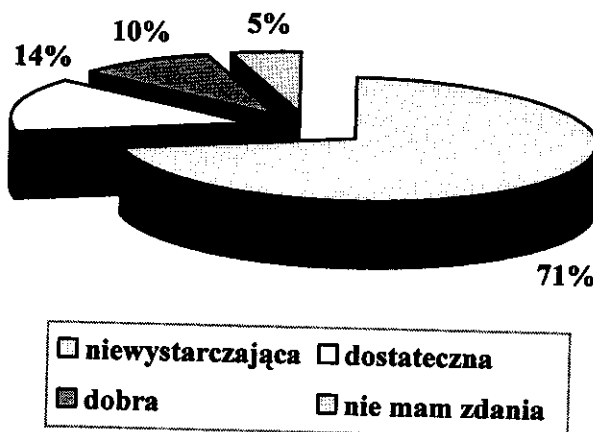

Badania własne Centrum AV.

Ponad połowa ankietowanych (łącznie 52%) negatywnie odniosła się do kwestii dostępności rehabilitacji dla rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi. Odmiennego zdania było łącznie 29% respondentów, uznając ją za dobrą, dostateczną, a nawet bardzo dobrą. Jednocześnie 19% badanych nie potrafiło sprecyzować swojego stanowiska.

W ankiecie znalazło się również pytanie pozwalające ocenić respondentom ofertę organizacji czasu wolnego dzieci i młodzieży na terenie gminy. Uzyskane odpowiedzi prezentuje poniższy wykres.

Ocena organizacji czasu wolnego dzieci i młodzieży w gminie

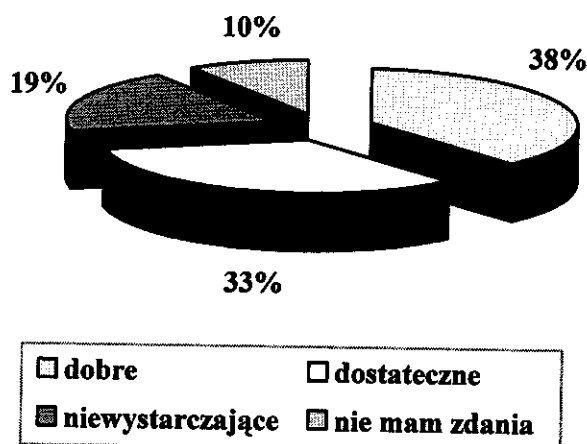

Badania własne Centrum AV.

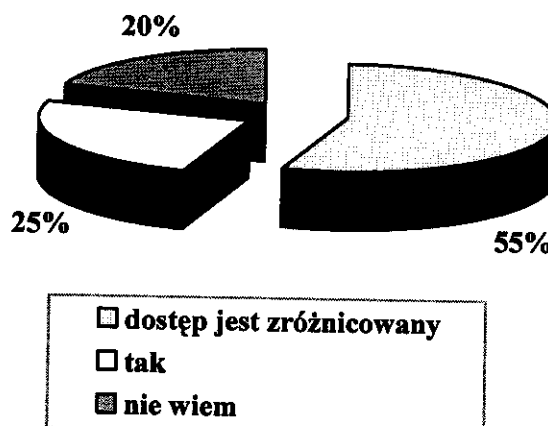
W kwestii organizacji czasu wolnego dzieci i młodzieży w gminie, zdecydowana większość ankietowanych (71%) miała negatywne opinie, uznając ją za niewystarczającą. Odmiennego zdania było łącznie 24% respondentów, którzy stwierdzili, iż oferta spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży jest dostateczna lub dobra. Jedynie 5% badanych nie zajęło stanowiska w tej sprawie.

W kolejnych pytaniach poproszono badanych o opinię na temat podejmowanych na terenie gminy działań profilaktycznych w zakresie alkoholizmu i narkomanii oraz ocenę dostępności nieletnich do alkoholu i narkotyków.

Ocena działań związanych z profilaktyką alkoholową i narkomanią

Czy dzieci w gminie mają łatwy dostęp do alkoholu i narkotyków?

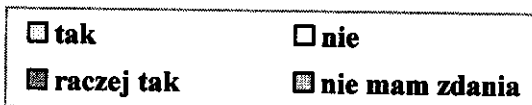
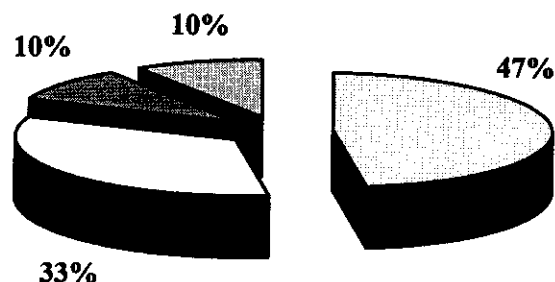
Badania własne Centrum AV.

Oceniając realizowane w gminie działania związane z profilaktyką alkoholową i narkomanią zdecydowana większość ankietowanych (łącznie 71%) miała pozytywne opinie, uznając je za dobre lub dostateczne. Odmiennego zdania było 19% badanych, a 10% respondentów nie wyraziło opinii. W kwestii dostępu nieletnich do alkoholu i narkotyków, ponad połowa ankietowanych (55%) była zdania, że jest on zróżnicowany, 25% respondentów stwierdziło, że jest on łatwy, a 20% badanych nie zajęło stanowiska w tej sprawie.

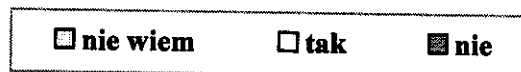
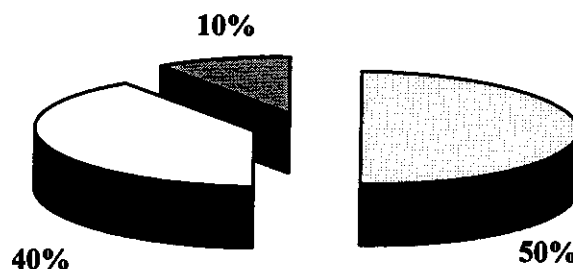
W ankiecie znalazły się również pytania dotyczące stanu bezpieczeństwa w palcówkach szkolnych i miejscach publicznych na terenie gminy. Respondenci dzieląc się swoimi odczuciami w tym zakresie, wskazywali jednocześnie rejony wymagające

szczególnej interwencji ze względu na sytuację dziecka. Uzyskane odpowiedzi prezentują poniższe wykresy.

Czy szkoły i miejsca publiczne w gminie są bezpieczne dla dzieci?

Czy w gminie są rejony wymagające szczególnej interwencji ze względu na sytuację dziecka?

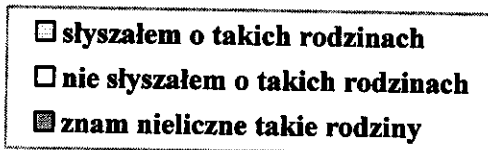
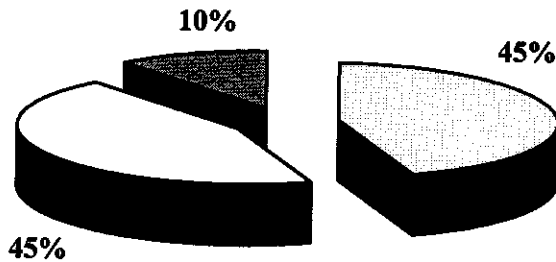

Badania własne Centrum AV.

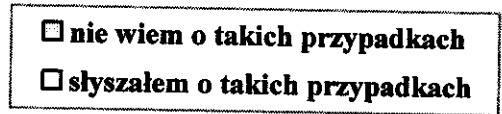
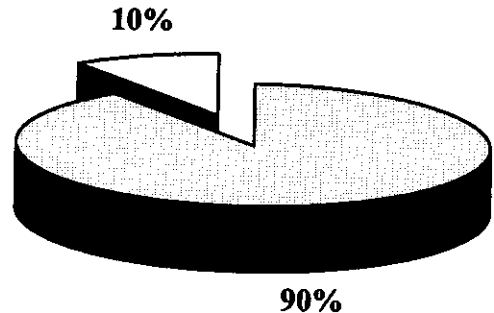
Oceniając stan bezpieczeństwa w szkołach i miejscach publicznych w gminie, większość ankietowanych (łącznie 57%) stwierdziła, że są one bezpieczne dla dzieci. Odmiennego zdania było 33% respondentów, a 10% osób nie zajęło stanowiska. Jednocześnie połowa badanych nie potrafiła wyrazić opinii w kwestii rejonów wymagających szczególnej interwencji ze względu na sytuację dziecka w gminie, 10% ankietowanych stwierdziło, że nie ma takich miejsc, a 40% było odmiennego zdania. Ci ostatni wśród rejonów wymagających szczególnej interwencji ze względu na sytuację dziecka wskazywali głównie przystanki autobusowe, okolice punktów prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych oraz lasy.

Osobne zagadnienia w ankiecie stanowiły kwestie przemocy wobec dzieci oraz wykorzystywania seksualnego nieletnich. Ankietowani wypowiedali się na temat znajomości rodzin, w których dzieci są bite i krzywdzone, a także przypadków wykorzystywania seksualnego w gminie. Opinie badanych w tych kwestiach przedstawiają poniższe wykresy.

Czy zna Pani/Pan rodziny, w których dzieci są bite i krzywdzone?

Czy zdarzają się w gminie przypadki wykorzystywania seksualnego dzieci?

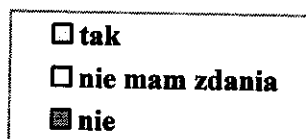
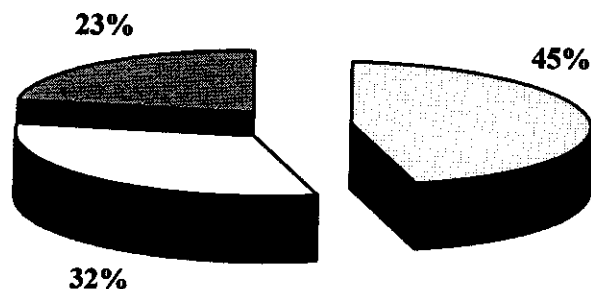

Badania własne Centrum AV.

Podjmując kwestię przemocy domowej, której ofiarami są dzieci, większość respondentów (łącznie 55%) stwierdziła, iż słyszała o takich rodzinach bądź zna nieliczne takie rodziny. Odmiennego zdania było 45% ankietowanych. W kwestii wykorzystywania seksualnego dzieci zdecydowana większość badanych (90%) odpowiedziała, że nic nie wie o takich przypadkach. Jednocześnie 10% respondentów przyznało, iż o nich słyszało.

Ostatnie pytanie w ankiecie dotyczyło opieki przedszkolnej na terenie gminy. Respondenci wypowiedzieli się na temat potrzeby zwiększenia liczby placówek przedszkolnych na terenie gminy.

Czy należałoby zorganizować więcej miejsc w przedszkolach?

Badania własne Centrum AV.

Analizując potrzebę zwiększenia liczby miejsc w placówkach przedszkolnych, blisko połowa badanych (45%) stwierdziła, iż należy podjąć działania w tym kierunku. Jednocześnie 23% respondentów uznało, że nie ma takiej potrzeby, a 32% ankietowanych nie miało zdania w tej kwestii. Z uwagi na brak samodzielnie funkcjonującej placówki przedszkolnej w gminie (istnieje jedynie oddział przedszkolny przy zespole szkół), powyższe opinie ankietowanych należy traktować jako głos za utworzeniem takiej placówki na terenie gminy.

4.4. SYTUACJA DZIECKA I RODZINY Z PERSPEKTYWY PORADNI PSYCHOLOGICZNO-PEDAGOGICZNEJ I ZESPOŁU KURATORSKIEJ SŁUŻBY SĄDOWEJ SĄDU REJONOWEGO

Informacji o sytuacji dziecka w środowisku lokalnym dostarczają również działające na danym terenie Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna i Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej Sądu Rejonowego. Dane tych instytucji dotyczą takich kwestii, jak liczba osób objętych wsparciem i formy udzielanej pomocy oraz liczba osób i przyczyny nadzoru/dozoru kuratora.

W 2006 roku pracownicy Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Mińsku Mazowieckim wydali w stosunku do dzieci i młodzieży z terenu gminy Latowicz 28 opinii w sprawie dostosowania wymagań edukacyjnych do indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych ucznia oraz 3 orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego. Ponadto 6 dzieciom udzielono porady logopedycznej.

Zgodnie z ustawą z dnia 27 lipca 2001 roku o kuratorach sądowych, kurator sądowy jest organem wykonawczym sądu i realizuje zadania o charakterze wychowawczo-resocjalizacyjnym, diagnostycznym, profilaktycznym i kontrolnym związane z wykonywaniem orzeczeń sądu. Działania pomocowe realizowane przez kuratorów wynikają ze wskazań sądu opartych na art. 100 Kodeksu rodzinnego. Pomoc ta ma charakter niematerialny i dotyczy umożliwienia właściwego wykonywania władzy rodzicielskiej.

Według danych Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej przy Sądzie Rejonowym w Mińsku Mazowieckim, w 2006 roku nadzorem kuratora do spraw rodzinnych i nieletnich objętych było 19 rodzin z tytułu ograniczenia władzy rodzicielskiej oraz

4 osoby uzależnione, wobec których wydano postanowienie zobowiązujące do leczenia odwykowego. W gestii kuratora zawodowego pozostawały natomiast sprawy karne dotyczące dorosłych, w tym:

- 46 spraw osób skazanych, oddanych pod dozór kuratora sądowego przy warunkowym zawieszeniu kary pozbawienia wolności (w tym części osób zwolnionych przedterminowo z zakładu karnego),
- 25 spraw osób z karami ograniczenia wolności i zobowiązanych do wykonania pracy społecznie użytecznej w zamian za nieściągalną grzywnę,
- 22 sprawy skazanych z warunkowym zawieszeniem wykonania kary na okres próby i nałożonymi różnymi obowiązkami (tzw. dozór uproszczony).

4.5. ZASOBY

Zasobami umożliwiającymi rozwiązywanie kwestii dziecka i rodziny są instytucje działające na terenie gminy. Prezentujemy te, które mogą mieć największy wpływ na poprawę sytuacji i dziecka i rodziny.

Nazwa instytucji	Kontakt
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Latowiczu	ul. Rynek 6, 05-334 Latowicz, tel. (025) 752 10 89, faks: (025) 851 12 56.
Oddział Przedszkolny w Latowiczu	ul. Rynek 24, 05-334 Latowicz, tel. (025) 752 10 84
Szkoła Podstawowa im. M. Konopnickiej w Dębem Małym	Dębe Małe 68, 05-334 Latowicz, tel. (025) 752 10 69
Szkoła Podstawowa im. W. Broniewskiego w Transborze	Transbór 12, 05-334 Latowicz, tel. (025) 752 41 22

Zespół Szkół w Latowiczu (Szkola Podstawowa i Gimnazjum)	ul. Rynek 24, 05-334 Latowicz, tel. (025) 752 10 84
Zespół Szkół im. Rodziny Wyleżyńskich w Wielgolesie (Szkola Podstawowa i Gimnazjum)	Wielgolas 36, 05-334 Latowicz, tel. (025) 799 21 88
Gminna Biblioteka Publiczna w Latowiczu	ul. Rynek 6, 05-334 Latowicz, tel. (025) 752 10 65, 752 10 80, 752 10 90 w. 21

4.6. PODSUMOWANIE DIAGNOZY

Zespół wspierający Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Latowiczu w opracowaniu niniejszego dokumentu, opierając się na materiale analitycznym oraz przesłankach wynikających z ogólnopolskich dokumentów diagnostycznych i programowych, uznał, że działania zaprogramowane w ramach lokalnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną powinny służyć:

- wsparciu rodziny,
- poprawie sytuacji dziecka w środowisku szkolnym,
- polepszeniu stanu zdrowia populacji, w szczególności poprzez rozwój sportu i rekreacji,
- zwiększeniu poziomu bezpieczeństwa rodziny, dzieci i młodzieży.

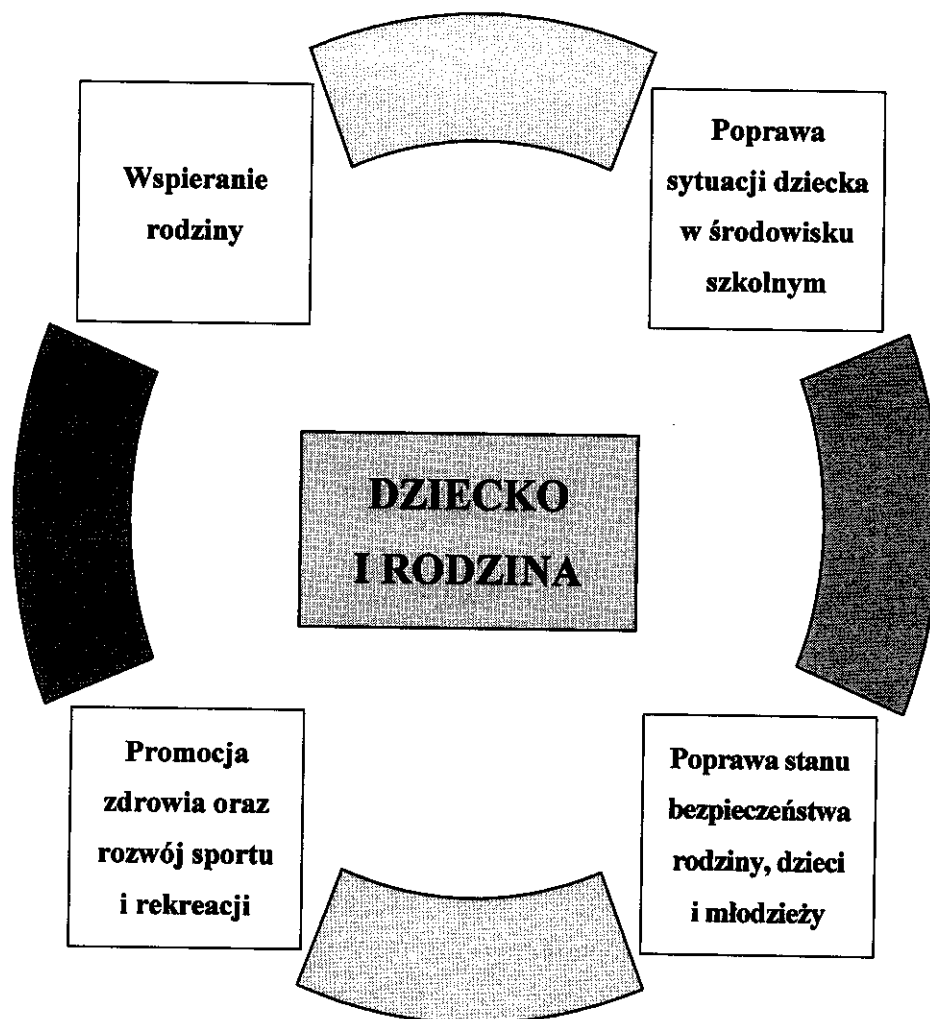
W zakresie wsparcia rodziny należy wspomagać jej potencjał rozwojowy, a także udzielać pomocy rodzinom zagrożonym ubóstwem poprzez budowanie ich bezpieczeństwa socjalnego. W tym kontekście istotne jest wzmacnianie systemu gwarantującego prawidłowy przebieg procesu wychowawczego oraz chronienie dzieci i młodzieży przed nieprzystosowaniem społecznym, marginalizacją i wykluczeniem. Równie ważne jest prowadzenie działań służących poprawie sytuacji dziecka w środowisku szkolnym poprzez wzbogacanie oferty edukacyjnej oraz wspieranie uczniów uzdolnionych i niepełnosprawnych.

Istotnym zagadnieniem jest także promowanie zdrowia oraz rozwijanie sportu i rekreacji. Działania podejmowane w tym zakresie powinny służyć poprawie warunków

do aktywności ruchowej dzieci i młodzieży oraz kompensacji deficytów zdrowotnych i wspieraniu opieki nad dzieckiem niepełnosprawnym. Ponadto należy zwiększać poziom bezpieczeństwa dzieci, młodzieży i rodziny, prowadząc, przy współpracy z lokalnymi instytucjami, organizacjami i służbami, działania profilaktyczno-edukacyjno-wychowawcze w środowisku lokalnym.

W dalszej części niniejszego dokumentu zaprezentowano cele strategiczne, operacyjne i zadania wyznaczone w ramach Systemu Profilaktyki i Opieki nad Dzieckiem i Rodziną Gminy Latowicz na lata 2008-2013, których osiągnięcie i realizacja powinny stać się przedmiotem szczególnej troski ze strony instytucji gminnych i ich społecznych partnerów.

CELE STRATEGICZNE SYSTEMU – PREZENTACJA GRAFICZNA

5. CELE STRATEGICZNE, OPERACYJNE I ZADANIA

Cel strategiczny 1.

WSPIERANIE RODZINY

Cele operacyjne:

- 1. Wspomaganie potencjału rozwojowego rodziny.**
- 2. Budowanie bezpieczeństwa socjalnego rodzin.**
- 3. Wspieranie rodzin zagrożonych ubóstwem.**

Zadania do celu operacyjnego 1:

1. Systematyczne diagnozowanie warunków życia rodzin oraz potrzeb i oczekiwań dotyczących pomocy rodzinie.
2. Analiza i monitoring systemu wspierającego rodzinę w wypełnianiu jej funkcji i zadań.
3. Wypracowanie zasad współpracy wszystkich podmiotów w społeczności lokalnej działających na rzecz rodziny.

Zadania do celu operacyjnego 2:

1. Diagnozowanie i monitoring warunków życia rodzin.
2. Budowanie zintegrowanego systemu chroniącego rodzinę przed utratą bezpieczeństwa socjalnego, w tym utworzenie instytucji odpowiedzialnej za przyjmowanie sygnałów o sytuacji kryzysowej rodzin.
3. Rozwijanie zintegrowanego systemu wsparcia dla rodzin z niepełnosprawnymi członkami rodzin.

Zadania do celu operacyjnego 3:

1. Obejmowanie opieką socjalną rodzin żyjących w trudnych warunkach materialnych.
2. Zapewnienie dzieciom i młodzieży z rodzin ubogich dożywiania w szkole, wyposażenia w podręczniki i pomoce szkolne.

Odpowiedzialni za realizację celów strategicznych, operacyjnych i zadań:

Rada Gminy i Urząd Gminy, jednostki organizacyjne samorządu gminnego, w tym szkoły.

Środki finansowe:

Budżet samorządu lokalnego, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.

Partnerzy:

Instytucje rządowe, naukowe, samorządowe, organizacje społeczne, ze szczególnym uwzględnieniem organizacji pożytku publicznego.

Cel strategiczny 2.

POPRAWA SYTUACJI DZIECKA W ŚRODOWISKU SZKOLNYM

Cele operacyjne:

- 1. Wzbogacanie oferty edukacyjnej oraz wspieranie uczniów uzdolnionych.**
- 2. Wspieranie potrzeb edukacyjnych dzieci niepełnosprawnych.**
- 3. Wzmacnianie systemu gwarantującego prawidłowy przebieg procesu wychowania.**
- 4. Ochrona dzieci i młodzieży przed nieprzystosowaniem społecznym, marginalizacją i społecznym wykluczeniem.**

Zadania do celu operacyjnego 1:

1. Wspieranie inicjatyw służących wszechstronnemu rozwojowi dzieci i młodzieży.
2. Włączanie w proces dydaktyczny programów otwierających świadomość młodego pokolenia na możliwości indywidualnego rozwoju, twórczego działania oraz sprzyjających rozwijaniu umiejętności społecznych, przedsiębiorczości i planowania kariery.
3. Wyrównywanie szans edukacyjnych przez pomoc materialną dla młodzieży szkolnej (stypendia, zasiłki, dofinansowanie udziału w ofercie kulturalnej oraz wycieczkach dydaktycznych).
4. Wypracowanie procedur monitoringu uczniów uzdolnionych, wspierania ich rozwoju, wyróżniania i nagradzania.

Zadania do celu operacyjnego 2:

1. Stworzenie systemu usług wspierających proces edukacji uczniów niepełnosprawnych.
2. Tworzenie warunków umożliwiających dostęp uczniów niepełnosprawnych do szkół ogólnodostępnych.

Zadania do celu operacyjnego 3:

1. Kontynuowanie i wzbogacanie istniejących programów profilaktycznych wspierających wychowanie dzieci i młodzieży.

2. Wspieranie idei wolontariatu oraz innych form aktywności społecznej, sprzyjających rozwijaniu postaw charytatywnych i filantropijnych w stosunku do osób starszych i pokrzywdzonych przez los.

Zadania do celu operacyjnego 4:

1. Zwiększenie w szkołach dostępu do opieki pedagoga i zapewnienie dostępu do wsparcia psychologa.
2. Inicjowanie programów edukacyjno-wychowawczych przeciwdziałających patologiom społecznym dzieci i młodzieży, w tym uzależnieniom, nieprzystosowaniu, wykluczeniu.
3. Organizacja świetlic szkolnych i środowiskowych, w tym parafialnych.
4. Tworzenie warunków do zwiększenia różnych form orientacji i poradnictwa zawodowego.

Odpowiedzialni za realizację celów strategicznych, operacyjnych i zadań:

Rada Gminy i Urząd Gminy, jednostki organizacyjne samorządu gminnego, w tym szkoły.

Środki finansowe:

Budżet samorządu lokalnego, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.

Partnerzy:

Instytucje rządowe, naukowe, samorządowe, organizacje społeczne, ze szczególnym uwzględnieniem organizacji pożytku publicznego.

Cel strategiczny 3.

PROMOCJA ZDROWIA ORAZ ROZWOJU SPORTU I REKREACJI

Cele operacyjne:

- 1. Rozwijanie warunków służących aktywności ruchowej dzieci i młodzieży.**
- 2. Kompensacja deficytów zdrowotnych oraz wspieranie opieki zdrowotnej nad dzieckiem niepełnosprawnym.**

Zadania do celu operacyjnego 1:

1. Wspieranie cyklicznych badań sprawności młodego pokolenia.
2. Wykorzystywanie gminnej bazy sportowej na cele rekreacyjne i aktywność ruchową dzieci i młodzieży.
3. Stworzenie warunków organizacyjnych i finansowych do optymalnego wykorzystania istniejących obiektów sportowych w placówkach oświatowych, również w godzinach popołudniowych, a dla młodzieży także w godzinach wieczornych.
4. Rozbudowa infrastruktury służącej czynnemu spędzaniu czasu wolnego (place zabaw, boiska sportowe, ścieżki rowerowe).

Zadania do celu operacyjnego 2:

1. Prowadzenie cyklicznych badań stanu zdrowia dzieci i młodzieży.
2. Inicjowanie edukacyjnych programów prozdrowotnych w szkołach (higiena nauki i pracy, prawidłowe żywienie, wady postawy, uzależnienia).
3. Tworzenie warunków do praktykowania zachowań prozdrowotnych.

Odpowiedzialni za realizację celów strategicznych, operacyjnych i zadań:

Rada Gminy i Urząd Gminy, jednostki organizacyjne samorządu gminnego, w tym szkoły.

Środki finansowe:

Budżet samorządu lokalnego, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.

Partnerzy:

Instytucje rządowe, naukowe, samorządowe, organizacje społeczne, ze szczególnym uwzględnieniem organizacji pożytku publicznego.

Cel strategiczny 4.

POPRAWA STANU BEZPIECZEŃSTWA RODZINY, DZIECI I MŁODZIEŻY

Cele operacyjne:

- 1. Wzmacnianie poczucia bezpieczeństwa i społecznej pewności dzieci i młodzieży.**
- 2. Przeciwdziałanie uzależnieniom wśród dzieci i młodzieży.**
- 3. Ochrona dziecka przed wykorzystywaniem i molestowaniem.**

Zadania do celu operacyjnego 1:

1. Wdrażanie programów ilustrujących zagrożenia cywilizacyjne.
2. Włączanie w realizację programów profilaktyczno-edukacyjnych policjantów z wydziału prewencji oraz ruchu drogowego.

Zadania do celu operacyjnego 2:

1. Realizacja programów profilaktyczno-edukacyjnych na temat uzależnień adresowanych do dzieci i młodzieży.
2. Ustawiczne szkolenie nauczycieli związane z zagrożeniem uzależnieniami.
3. Wdrażanie programów edukacyjnych z zakresu uzależnień dla rodziców.

Zadania do celu operacyjnego 3:

1. Monitorowanie zjawiska krzywdzenia dzieci i młodzieży.
2. Inicjowanie programów przeciwdziałania przemocy rówieśniczej, wykorzystywania i molestowania dzieci w rodzinie i w środowisku.
3. Promocja instytucji udzielających pomocy, np. telefon zaufania, program „Niebieska linia”.
4. Współpraca wszystkich lokalnych instytucji zajmujących się przemocą.

Odpowiedzialni za realizację celów strategicznych, operacyjnych i zadań:

Rada Gminy i Urząd Gminy, jednostki organizacyjne samorządu gminnego, w tym szkoły.

Środki finansowe:

Budżet samorządu lokalnego, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.

Partnerzy:

Instytucje rządowe, naukowe, samorządowe, organizacje społeczne, ze szczególnym uwzględnieniem organizacji pożytku publicznego.

6. UWAGI KOŃCOWE

Zapisy zawarte w programie będą realizowane w ramach przyjętych zadań w zależności od posiadanych przez samorząd i pozyskanych z zewnątrz środków finansowych.

Zespół przygotowujący dokument uznał, iż w celu poprawy sytuacji dzieci, młodzieży i rodziny w środowisku lokalnym, wskazane byłoby podjąć jako priorytetowe następujące działania:

- **w zakresie poprawy sprawności, upowszechniania sportu i organizacji wypoczynku:**
 - tworzenie na terenie gminy infrastruktury sportowo-rekreacyjnej; zapewnienie szerszego dostępu do już istniejących obiektów;
- **w zakresie poprawy stanu zdrowia:**
 - zwiększenie dostępu do opieki pielęgniarskiej i lekarskiej, w tym specjalistycznej;
- **w zakresie wsparcia dzieci niepełnosprawnych:**
 - zwiększenie dostępu do rehabilitacji, m.in. poprzez zatrudnienie rehabilitantów w funkcjonujących na terenie gminy Ośrodkach Zdrowia, prowadzenie działań integracyjnych w środowisku lokalnym;
- **w zakresie poprawy bezpieczeństwa:**
 - zapewnienie dzieciom i młodzieży atrakcyjnej oferty spędzania czasu wolnego po zajęciach lekcyjnych i właściwej opieki,
- **w zakresie wsparcia dzieci z rodzin ubogich:**
 - tworzenie świetlic wiejskich, w tym socjoterapeutycznych;
- **inne działanie, mogące przyczynić się do poprawy sytuacji dzieci, młodzieży i rodziny w środowisku lokalnym, które należy podjąć w pierwszej kolejności:**
 - utworzenie ośrodka wsparcia dla rodzin problemowych z wykwalifikowaną kadrami.

PRZEWODNICZĄCY RADY

Jan Domański